

Xreid Norway AS
Bleikerveien 54
1387 ASKER

Trondheim, 07.05.2014

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/4991

Saksbehandler:
Line Novstad

Avgjørelse i klagesak om begrensning i antall deltakere på arrangementet Xreid- Hardangervidda nasjonalpark

Miljødirektoratet viser til Fylkesmannen i Hordaland og Fylkesmannen i Buskerud sitt vedtak av 13. og 16. desember 2013 vedrørende tillatelse til å arrangere Xreid 2014 i Hardangervidda nasjonalpark. Videre vises det til klage på vedtaket av 06.01.2014 fra Xreid Norway AS ved Jan-Sigurd Sørensen og Fredrik Mandt, og oversendelse av saken i brev av 20.01.2014 fra Fylkesmennene i Hordaland og Buskerud. Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av Fylkesmennene.

Miljødirektoratet er etter klagebehandling kommet til at klage på vilkår gitt av Fylkesmennene om en begrensning på 100 deltakere har ført frem. Miljødirektoratet endrer vedtakene delvis ved at vilkåret om begrensning av antall deltakere blir satt til 150. Miljødirektoratet har også endret vilkåret om at Statens naturoppsyn kan kreve at løpet blir avgrenset eller utsatt av hensyn til blant annet villrein. Dette vilkåret endres til at det er arrangøren som har ansvar for at løpet avgrenses/ stoppes dersom villrein observeres i området. Klagen fra Xreid har med dette ført frem.

Saksgang

Fylkesmennene i Buskerud og Hordaland ga i vedtak 13. og 16. desember 2013 tillatelse til å arrangere Xreid 2014 i Hardangervidda nasjonalpark. Det var søkt om å få gjennomføre løpet med 200 deltakere i 2014 og 250 deltakere i 2015. I vedtaket fra Fylkesmennene ble det satt vilkår om en øvre grense på 100 deltakere.

Xreid Norway AS påklaget i brev av 6. januar 2014 vilkåret om en øvre grense på 100 deltakere som ble satt i vedtaket fra Fylkesmennene. I klagen ber Xreid Norway om at vilkåret blir vurdert på nytt da med en øvre grense på 150 deltakere.

Fylkesmennene behandlet klagen i felles brev av 20. januar 2014, men fant ikke grunn til å ta klagen til følge. Saken er derfor oversendt Miljødirektoratet for endelig klagebehandling.

Klagen

I klagen vises det til at det er en politisk målsetting om at flest mulig skal ha mulighet til å utøve friluftsliv og oppleve flott og urørt natur. Basert på klagers egen gjennomgang av gjeldende forskning på villrein, villreinens arealbruk og reaksjoner på menneskelig forstyrrelser mener klager at 200 startende ikke vil øke forstyrrelsen for villrein nevneverdig, kontra de 100 plassene Fylkesmannen har gitt i sitt vedtak. For å imøtekomme Fylkesmannens tiltak ønsker klager å revidere antall startplasser fra 200 til 150 deltakere.

Rettslig klageinteresse og klagefrist

Klagen er fremsatt innen klagefristen og av Xreid Norway som har rettslig klageinteresse i saken, jf. forvaltningsloven (fvl.) §§ 28 og 29.

Klageinstansen kan etter fvl. § 34 prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansen kan videre selv treffe vedtak i saken eller oppheve vedtak og sende den til underinstansen til helt eller delvis ny behandling. Vedtak kan ikke endres til skade for klageren med mindre dennes interesser finnes å måtte vike for omsynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser, jf. fvl. § 34 tredje ledd. Melding om slik endring må i så fall være sendt klageren innen 3 måneder etter underinstansen mottok klagen.

Miljødirektoratet sin vurdering av klagen

Etter forskrift 10. april 1981 nr. 4830 om vern av Hardangervidda nasjonalpark § 4 pkt. 4.5.1 d) kan forvaltningsmyndigheten stille krav om tillatelse ved organisert ferdsel som kan skade verneverdiene. Formålet med Hardangervidda nasjonalpark er å verne «*eit særleg verdfullt høgfjellsområde på ein slik måte at landskapet med planter, dyreliv, natur- og kulturminne og kulturmiljøet elles vert bevart, samstundes som området skal kunne nyttast for landbruk, naturvenleg friluftsliv og naturoppleving, jakt og fiske og undervisning og forskning*».

Det er gitt tillatelse etter forskriften § 4 pkt. 4.5.1 d) til selve løpet, det er vilkåret om begrensning på antall deltakere som er påklaget. Det er dette vilkåret Miljødirektoratet skal vurdere i sin klagebehandling.

Klagen gjelder vilkår om begrensning i antall deltakere stilt i vedtaket vedrørende gjennomføringen av Xreid løpet. Av saksfremstillingen går det frem at det aktuelle vilkåret er satt av hensyn til villrein og at en ønsker å foreta en evaluering av organiserte arrangementer i nasjonalparken og omkringliggende landskapsvernområder. Dette for å klargjøre om det er hensiktsmessig å sette et øvre tak på antall deltakere på slike arrangement og/ eller en mer differensiert arealforvaltning. Før evalueringen er gjennomført er det ikke ønskelig å åpne for økt antall deltakere.

Forvaltningen har en sedvanefestet adgang til å stille vilkår til tillatelser, jf. blant annet Rt. 2003 side 764. I følge vilkårs læren kan det stilles vilkår for begunstigende vedtak dersom vilkåret har saklig sammenheng med begunstigelsen og ikke er uforholdsmessig tyngende eller på annen måte urimelig for den vedtaket er rettet mot.

Forvaltningsmyndigheten må kunne sette vilkår som motvirker de skadevirkninger eller ulemper som ellers kan oppstå som følge av vedtaket.

Klager ønsker at den øvre grense på antall deltakere skal være 150, og ikke en begrensning på 100 deltakere som Fylkesmennene har satt i sitt vedtak.

Miljødirektoratet viser til Fylkesmennene sitt vedtak der det fremkommer at kunnskapen om området er hentet fra naturbase, artskart og Norsk villreinsenters rapporter 7/2010 og 5/2010. Ut fra kunnskapen fremgår det at det i hovedsak er villrein som vil kunne bli påvirket av arrangementet, jf. nml. § 8. Det følger videre av vedtaket: «*Det er ikke merket bukker på Hardangervidda og bukkflokkene har ofte en annen bruk av arealene enn fostringsflokkene. Bukkene søker ofte lengre ut mot randområdene og har sesongvis en mindre avgrenset bruk enn fostringsflokkene. Rapporten inneholder også kart som viser potensielt sommerbeite for villrein uten nærmere forstyrrelser. Kartet illustrerer at traseen hvor løpet skal foregå er godt egnet til sommerbeite*».

Dette viser at det er knyttet usikkerhet i forhold til de påvirkningene arrangementet vil ha i forhold til villrein. Fylkesmennene ønsker derfor at det skal gjennomføres en evaluering av organiserte arrangementer i nasjonalparken og omkringliggende landskapsvernområder for å klargjøre om det er hensiktsmessig med en øvre grense på antall deltakere og/ eller en mer differensiert arealforvaltning. Siden det foreligger usikkerhet rundt konsekvensene arrangementet vil kunne ha, mener Miljødirektoratet at føre- var prinsippet i nml. § 9 må tillegges stor vekt. At det i denne sammenheng stilles vilkår knyttet til begrensning i antall deltakere er etter Miljødirektoratet sin oppfatning et fornuftig og relevant vilkår knyttet til tillatelsen. I vedtaket er det vist til at det i de siste årene har vært et økende antall søknader og omfang av kommersielle arrangementer og aktiviteter på Hardangervidda. Fylkesmennene ønsker derfor å hente inn mer kunnskap for å kunne vurdere arrangementenes belastning på verneområdet, noe som også er i tråd med nml. § 10. Før man har denne kunnskapen vil det være lite heldig å åpne for en stor økning i antall deltakere. Det følger også at vilkåret også er satt av hensyn til at arrangementet ønskes gjennomført i en periode som vil kunne forstyrre villrein på sommerbeite. Fylkesmennene har allikevel vurdert det slik at løpet kan gjennomføres på etablerte veier og t-merka stier slik at merbelastningen på villrein vil være akseptabel.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmennene i at en evaluering av arrangementet er viktig for behandling av fremtidige søknader, og at det i den sammenheng er viktig at arrangementet ikke blir for stort før en ser på resultatet av en slik evaluering. Miljødirektoratet mener allikevel etter en samlet vurdering at det for årets løp kan åpnes for 150 deltakere.

Miljødirektoratet ber Fylkesmennene på bakgrunn av evalueringen etter gjennomført løp, om å vurdere om det er grunnlag for at denne type arrangement skal kunne fortsette i verneområdet særlig av hensyn til villrein.

Vilkår om kontakt med SNO

I vedtakene fra Fylkesmennene er det satt vilkår om at Statens naturoppsyn kan kreve at løpet blir avgrenset eller utsatt av hensyn til blant annet villrein. Dette er et vilkår som gir

Statens naturoppsyn mulighet til å endre vedtaket. Da Fylkesmannen ikke kan delegere sin myndighet vil dette være et vilkår som ikke kan settes.

Miljødirektoratet finner derfor at dette vilkåret må endres slik at det nye vilkår blir:

- Det skal etableres kontakt med SNO-Hardangervidda v/ Lars Inge Enerstvedt (mob.tlf.: 91 15 22 91) i god tid før løpet. Dersom det observeres villrein i området har arrangøren ansvar for at løpet avgrenses/ stoppes.

Vedtak

Fylkesmannen i Buskerud og Fylkesmannen i Hordaland sitt vedtak av 13. og 16. desember 2013 opprettholdes delvis, to av vilkårene endres. De nye vilkårene blir etter dette:

- Det er satt en øvre grense på 150 deltakere.
- Det skal etableres kontakt med SNO-Hardangervidda v/ Lars Inge Enerstvedt (mob.tlf.: 91 15 22 91) i god tid før løpet. Dersom det observeres villrein i området har arrangøren ansvar for at løpet avgrenses/ stoppes.

Klagen har ført frem. Vedtaket kan ikke påklages videre etter forvaltningsloven.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Knut Fossum
Fung. avd. dir.

Olav Nord-Varhaug

Kopi til:

Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen